

og forslag til lov om godtgørelse for husleje-forhøjelse til alders- og invaliderentemodtagere m. fl.

Forhandlingen genoptoges.

Aksel Møller: Hovedlovforslaget, forslag til lov om boligforholdene, er jo et så vidtgående og omfattende forslag, i den grad opfyldt af mere eller mindre problematiske enkeltheder, at det er meget, meget vanskeligt i en enkelt tale at belyse ens fulde syn, ens partis hele syn på lovforslagets virkninger.

Det forholder sig naturligvis sådan, at problemstillingen ikke bliver enklere ved, at også lovforslaget om udligningsafgiften rummer en lang række enkeltproblemer. Det er jo imidlertid meningen, at man ved første behandling skal beskæftige sig med hovedlinierne, med de synspunkter, hvorpå lovforslagene bygger, og i al almindelighed tage stilling dertil, således at man først ved den udvalgsbehandling, som skal finde sted, og ved de efterfølgende behandlinger i det høje ting kommer til at beskæftige sig med enkeltheder i forslagene, og denne linie i forretningsordenen er det min mening helt og fuldt at følge i de bemærkninger, jeg har at gøre til lovforslagene.

Jeg vil trække den situation op, som vi befinder os i på det boligpolitiske område her i landet, dens baggrund og dens fremtidige linier, og jeg vil have lov til — og jeg tror, jeg kan gøre det nogenlunde uimodsagt — at begynde med at fastslå, at jo mere vi beskæftiger os med bolig- og byggepolitikken, som problemerne ser ud i dag, desto klarere bliver det for os, at årsagen til den misère, vi nu lever i, er selvfølgelig. Hermed tænker jeg naturligvis ikke på, at vi under krigen og i de nærmeste år efter krigen, da omfanget af byggeriet var meget begrænset, oplevede et underskud i boligproduktionen, som måtte føre til en boligknaphed, en bolignød; men jeg tænker på den omstændighed, at vi stadig lever i et samfund, hvoraf store dele bærer præg af bolignød. Skønt vi har bygget 130 000 nye boliger siden 1945 og i dag har mere boligrum til rådighed for befolkningen, end vi havde i 1939, lever vi alligevel med karakteristiske og afgjorte træk af bolignød omkring os. Skylden for denne bolignød kan

vi ikke lægge på andre end os selv. En statistisk betragtning, som tager hensyn til befolkningsantallet, dets fordeling på gifte og ugifte, vielsesalder, skilsmissehyppighed o. s. v., kommer til et tilsvarende resultat. I løbet af dette eller næste år skulle vi, hvis vi alene ser på de forskydninger, der har fundet sted i befolkningen i tiden siden 1939, stå med en boligreserve.

Boligstøtteleven af 1946 har med den produktion, den har sat i gang, altså opfyldt sit væsentligste formål: at følge med i befolkningstilvæksten. Den burde udfra denne rent statistiske betragtning nu have ført til det resultat, at vi havde bygget os ud af bolignøden, men jeg tror, at vi alle har en tydelig fornemmelse af, at uanset alle disse statistiske kendsgerninger, uanset det betydelige boligbyggeri, der har fundet sted, uanset at staten til denne opgave hidtil har måttet skaffe 3 milliarder kr., eksisterer bolignøden stadigvæk.

Det er altså ikke nok, at staten anspænder sine kræfter. Den højtærede minister er efter min mening på vildspor, når han tror, at yderligere statstilskud til nybyggeri vil hjælpe ham til at løse problemet. At bolignøden efter den kraftanstrengelse, som er gjort, stadig eksisterer, skyldes — hvad vel forresten ikke længere noget menneske tvivler om — huslejestoppet af 1939. Det er den kunstige og stædige fastholden af førkrigstidens huslejeniveau, som har muliggjort det for befolkningen at forandre sine boligsædvaner. Det forøgede indkomstniveau, som krigen og inflationen har skabt, har takket være huslejestoppet medført et større boligkrav end tidligere almindeligt.

Den konstruktive tanke, som ligger i den højtærede indenrigs- og boligministers lovforslag, er da forslaget om at hæve lejeniveauet i den gamle boligmasse. Vi burde naturligvis have gjort det på et langt tidligere tidspunkt. Når jeg nu tænker tilbage på årene efter den anden verdenskrig, erindrer jeg en række lejligheder, hvor disse spørgsmål har været til debat, og hvor der har været gjort forsøg på at rette den fundamentale fejl, som huslejestoppet af 1939 var, da det blev fastholdt for længe. Allerede i den kommission, som blev nedsat af daværende indenrigsminister Kjær, beskæftigede vi os i løbet af 1946 med dette